

UKRAINIAN LABOR NEWS

Printed and published tri-weekly by the Workers and Farmers Publishing Association, Limited, a joint stock company, incorporated under the laws of Manitoba, at its head office and place of business, at the corner of Pritchard Avenue and McGregor Street in the City of Winnipeg, Manitoba.

Subscription per year \$4.00

Telephone: 51 465

УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ

Газета для робочого людю — виходить три рази на тиждень: у вівторок, четвер і суботу.
Видіє Робітничо-Фармерське Видавниче Товариство, інкорпороване в Манітобі. Редакція, адміністрація і друкарня містяться в Укр. Роб. Домі, на розі вулиць Пritchard і McGregor, у Вінніпегу, Ман.

Передплата на рік \$4.00

Адреса:

UKRAINIAN LABOR NEWS

Cor. Pritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man., Canada.

НЕ МОЖУТЬ ДОПРОСИТИСЯ.

Руководителі канадської політики не можуть допроситися британських капіталістів, щоб вони прийшли й панували над нами. Міністер замінив, Донінг, промовляючи перед англійськими журналістами в Оттаві, скаржився на "непатріотичність" англійського капіталу, що він воліє йти в Китай, чим в Канаду. Прем'єр "Фармерського уряду" сонячної Альберти, Бравлі, поїхав аж до Лондону й там благав англійських капіталістів до Канади, мовляв, "земля в нас велика й багата", а господарить в ній американський капітал.

Взагалі, за останні часи було багато балачок — чи ширіх, чи про око, це вже справа інша — канадських дипломатів про притягнення англійського капіталу до Канади, але він знірух. Англійський капітал в Китаю, в Індії, в Єгипті, в Південній Африці, а до Канади хоч мотузом його тягнути — не йде.

Вінніпегська "Фрі Прес" з 22. серпня в редакційній статті картає Донінга й Бравлі, вчить їх законів капіталістично-бизнесової логіки та радить покинути бавитися сентиментами й оскаржувати британський капітал в непатріотичності, бо патріотизм так дасує капіталові, як свині їдло.

"Фрі Прес" зазначає, що за останні роки справді розвивається тенденція притягнення в Канаду британського капіталу, щоб не допустити Злучених Держав до контролю сировини й ринком (чи не за пізно згодяться?). Бритійські фабрики, каже далі газета, зовсім не спішають із своїм капіталом, щоб спасти Канаду від американського долара. Його, британського капіталу, ноги не ходять по вказівкам сентименту й для цього він певно має багато раці. Бритійські капіталісти мають багато клопотів від часу війни, а одним з них є — спасти свій капітал й заробити ним щось, коли можливо. Далі "Фрі Прес" зазначає, що британський капітал найшов-би в Канаді великого конкурента, бо на канадському ринку є майже всі такі товари, які виробляють британські фабрики. Бритійському капіталові прийшлося-б дуже тяжко відвоювати той ринок, з яким він не обзаявляючись як слід, тоді, як американському й канадському капіталові відомі всі найменші подробиці того ринку. Бритійські фабрики є певно тої думки, що вони більше зароблять, вкладавши свої капітали в Китаю, в Африці, Південній Африці. Хоч там і ризико більше, але зате конкуренція менша й дохід більший.

А ще далі "Фрі Прес" читає таку нотацію Донінгові, Бравлі й тим, що балають британський капітал в ім'я патріотизму прийти до Канади:

"Канада балає-б мати британський капітал так саме, як ми бажаємо мати й американський. Коли-ж британський капітал, оглянувши канадське поле, вважає за краще йти деінде, то на цьому треба й закінчити. Треба покласти край сентиментальному скіпленню в Канаді й старому краю про невдачу британського капіталу прийти й спасти Канаду... Канадський, який думає, що британський жителі повинні купувати канадські продукти тому, що Канада входить в склад британської імперії є під впливом серйозного самообману. І британський фабрикант, який може є тої думки, що його товар матиме широкий збут в Канаді тому, що він є британського виробу, також дурить сам себе".

Таку лекцію прочитала "Фрі Прес" канадським міністрам. Треба признати, що такі досить влучні. І "Фармерський" прем'єр Бравлі й міністер замінив Донінг дурять і себе і людей, якщо вони справді говорять серйозно, а не лише для своєї про-бритійської декоративної, але вони не задурять британського капіталу. Базисники чи дорікання британським капіталістам, що вони навіть не старані вивчити всі можливості добробуту для їхнього капіталу в Канаді, не вартує злогоманого цента. Бритійські капіталісти прекрасно знають канадський ринок й канадські природні багатства.

Прем'єр Великої Британії, Болдвін, у своїй довгій промові з вікна парламентного будинку у Вінніпегу 13. серпня, 1927 р., досить докладно оповідав Канадійцям історію розвитку капіталу в цій країні, поменшо називаючи піонірів того розвитку, на першому місці серед яких поставив Годсон-Бейську компанію, в жилах якої тече чисто британська кров. Дуже добре знають британські капіталісти, в якому напрямку канадський багатства розвиваються й в чий обійми вони пхаться.

І якраз тому, що знають, вони вважають за краще для себе мандрувати в Китаю, Індію, Єгипет, Південну Африку, в Персію, Палестину, але не до Канади. Там, на далеких від дому ринках, але одночасно на далеких і від дому долара — вони можуть насаджувати свої "патріотизм", який важиться "фунтами стерлінгів", а не сентиментами. На американському континенті "патріотизм" долара куди сильніший за патріотизм фунта стерлінгів. Бо тут доларова дома, а звідси до дому фунта стерлінгів поверх 3,000 миль.

"Фрі Прес" про це знає, а от міністри про це не знають. Якраз тому й не знають, що вони міністри — особи, яким призначено маніфестувати патріотизм. Патріотичні сентименти річ гарна для капіталістів й британські капіталісти не жалують їх на адресу Канади. Болдвін особисто об'їхав недавно Канаду й не жалував солодких слів для підорвання патріотичного сентименту, але британські капіталісти таки скоріш пібвезуть свої капітали туди, де за нужденні центи можна видушити останні соки з китайського кулі, з африканського Нігра, із смуглявого Індуса, Перса, ніж до Канади, з її модерною чисто американською системою визиску.

Вона можна ще порівняно поживитися й на рахунок канадського робітника та фермера, але для цього, як каже "Фрі Прес", треба знати канадський ринок не тільки здалека, але й у всіх його подробицях. Іншими словами, коли в Китаю, Індії, Єгипті можна ще визискувати працюючих грубою фізичною силою, то в Канаді потрібна вже нова, модерна форма визиску, чисто американська. Американський долар цю "модерну" систему визиску створив і засвоїв у всіх подробицях, а для

бритійського капіталу вона надто тяжка, нестривна, дуже коштовна, щоб її вивчити. Тому солодким калачем патріотичного сентименту тяжко заманити британський капітал до Канади, де гострі клики американського капіталу глибоко ассалили вже в нідра її багачів.

"ТЕПЕР Я ЩАСЛИВИЙ".

Бужор, румунський адвокат, не ховався з своїми симпатіями до Радянського Союзу. Зокрема найбільший його злочин був у тому, що колишній був секретарем Раковського. Крім того, він прилюдно протестував свого часу проти загарбання Бесарабії.

Шість років тому Бужор був кинутий в'язницею, в Дофтані. І протягом шести років, закочаний у кайдани, він сидить замурований у камері, де є тільки дерев'яне ліжко, на якому він їсть і спить, та поруч маленьке дерев'яне відро. Оце й все.

Він позбавлений права не тільки приймати кого-небудь, а навіть бачити людину чи чути людський голос. Пому заборонено читати й писати. В його камері цілковита темрява. Він ледви бачить руку вартівного, який раз на 24 години відчиняє важкі двері камери, щоб поставити перед ним смердючу страву.

Спочатку, щоб чути звуки власного голосу він пробував розмовляти з вартівним. Та дарма, — румунські сатрапи суворо заборонили садатам розмовляти з ним.

Зовсім даремні були також спроби деякого полегшити страшу долю людини, яку поховано живую. Не зважаючи на пропозицію радянського уряду, румунський уряд відмовився обміняти його.

Були навіть чутки, що Бужор помер. Потім стали говорити, що він збожеволів.

Одна молода жінка, робітниця Лєнуца Філіповіч, порішила спробувати пройти до в'язниці. Сприяв щасливий випадок. Були чутки, ніби Лєнуца — колишня кухарка Бужорова. Але, хоч це була неправда, молода жінка порішила скористатися з чутки. Вона пішла до Радчеську, урядовця, який видав

в'язниці — комунистами, і, улаючи з себе Бужорову коханку, добула дозвіл на побачення. Маючи папера, який легко одікнув перед нею важкі замки, вона пройшла довгим темним і холодним коридором. Вартівний повернув ключа до Бужорової камери. Важкі двері відчинилися. За ними були залізни грати. Лєнуца побачила Бужора.

З одяжі його зробилося лахміття. Обличчя геть заросло. Він сидів, загнаний ноги, біля дерев'яного ліжка. Молода жінка побачила, що біліде проміння, яке пройшло до камери через одніні двері, засліпило Бужора, наче це було ясне сонячне світло.

В'язня майже не можна було впізнати. Було-також ясно, що він втратив розум, що 6 років перебування в в'язниці затуманили йому свідомість.

Істинково Лєнуца схопилась за грати, але вартівний одштовхнув її. На якийсь час вона стратила здібність говорити чи плакати.

Нарешті вона сказала:

— Товаришу Бужор! Я вітаю вас від імені наших друзів. Свідомість йому на мить наче прояснилась, і в'язень відповів ледве чути, проте виразно. Він нічого і не сказав про себе. Він не розпитував про друзів та про родичів. Він тільки спитав:

— Чи більшовики ще при владі в Росії?

— Звісно, — відповіла Лєнуца.

Але вартівний брутально спитав її словами:

— Прощу без політики. Настала мовчанка.

Нарешті, вона спитала його:

— Чи вам треба чогось-небудь, товаришу Бужор?

— Ні, — відповів той. — Тепер я щасливий.

Анрі Барбюс.

МІЖНАРОДНІЙ ДЕНЬ МОЛОДІ.

Під розвагу організований робітничий і фармерський молоді.

В серпні, 1907 року, в Штутгарті, Німеччина, відбувся перший з'їзд представників робітничих організацій молоді різних країн. Ця організація появилася майже у всіх країнах Європи, як наслідок боротьби робітничої молоді з милітаризмом і визиском капіталістами молодих робітників. На цьому з'їзді в Штутгарті засновано перше Міжнародне Об'єднання Організацій Молоді і під проводом Карла Лібкнехта, голови цього з'їзду, там вироблено його революційну програму.

Головні питання на цим першим з'їзді було — боротьба з милітаризмом і проти імперіалістичної війни. Лібкнехт перший висунув план "Не класовий мир, але класова війна", і його прийняла пролетарська молоді з запалом. В чорних днях війни й зради провідників соціал-демократії, Інтернаціонал Молоді лишився вірний наказові Лібкнехта і був найсильнішою зіркою в бійних революційних русі. Коли вибухла війна і провідники Соціал-Демократії показалися завзятыми воєнними агітаторами, пролетарська молоді була першою, що виступила по всіх країнах до боротьби з війною. В днях найпідлішої зради, молоді взяли провід і піднесла прапор безпощадної класової боротьби і війни.

На своїм 4-ім Міжнароднім З'їзді в Берліні, 1919 року, представники робітничих організацій молоді, що ще залишилися при житті підчас найтяжчих днів війни, рішили одностайно переміняти свою назву на Комуністичний Інтернаціонал Молоді. Комінтерн Молоді, який мав свій початок в 1-ім Інтернаціоналі Молоді, загартований у вогні війни й революції, сьогодні продовжує боротьбу в революційному дусі Карла Лібкнехта, незабутнього вождя міжнародного руху молоді. В його рядах нині борються революційна робітнича молоді майже всіх країн світа і його членство перевищає два і пів мільйонів. Під прапором Комінтерну Молоді сьогодні гуртується боек робітнича молоді всіх країн.

Дня 4. вересня робітнича молоді святкує 20-ту річницю Штутгартського з'їзду і 13-ий Міжнародний День Молоді. Це свято засновано підчас війни, як міжнародний день боротьби молодих робітників.

Сьогодні небезпека нової світової війни є більшою, як колибудь перед тим. Всі капіталістичні країни світа гарячково роблять приготування до війни, в якій найбільші жертви понесуть молоді робітники. Тому тепер пролетарська молоді мусить в перших рядах боротися проти війни так, як це робила вона під стягом Карла Лібкнехта. Комінтерн Молоді кличе працюючу молоді святкувати тиждень боротьби, від 28-го серпня до 8-го вересня, демонстраціями проти імперіалістичної війни, проти атак капіталізму і за оборону Радянського Союзу.

В Канаді вся революційна молоді повинна йти під проводом Ліги Комуністичної Молоді, що є секцією Комуністичного Інтернаціоналу Молоді. Канадська молоді повинна ставити в ряди цієї організації, боротися разом з революційною молоддю цілого світа проти майбутньої імперіалістичної війни. Капіталісти готуються до нової війни й канадські

капіталісти в тій війні не стоять на боці. Але самі капіталісти воювати не підуть, вони пішають на поле бою робітничу та фармерську молоді, а самі заграбать величезні зиски з війни.

Тому молоді повинна бути чуйна! Молоді не повинна чекати склавши руки, аж коли вдарить грім війни. Вона повинна тепер гуртуватися у свої організації на місцях, зустрітися разом в міжнародні організації молоді й видвигнути

ЧИМ ГОДУЄ ПЕТЛЮРІВСЬКА ГАЗЕТА СВОІХ ЧИТАЧІВ.

Вас кожному чесно та свідомо українському робітничому й фармерові відомо, що петлюрівці, як найвірніші слуги панської класи, найбільші вороги працюючих. Вони в своїй злістості проти робітничої та бідної селянської класи посунали так далеко, що стали навіть злочинцями та охотниками провокаторами і шпיוнами польської шляхти. За найменше підозріння злочинності чи польських панів і їхньої держави воці віддають десятків українських селян та робітників Західної України під катівський суд окупантів. Про це ми вже багато разів читали як у нашіх, так і старокраєвців, навіть неробітничих, пресі.

"Наші" петлюрівці в Канаді побіли рекорд старокраєвців петлюрівців. Вони так ненавидять українських робітників і фармерів та їхню культурно-освітню організацію, що навіть стараються поборювати українське народно пісню і музику, яку співають і грають українські робітничо-фармерські діти. Вони так явно і відверто виступають проти українського народного місцевця, як ширить наша робітничо-фармерська організація ТУРФДМ. А те зв. "інтелектуали", то чогось не мають відваги сказати відверто: "Ми наймити польської і всякої іншої панської класи не любимо українських народних пісень, ані музики, а тим більше не любимо їх тоді, коли їх поширюють діти робітників, — сіра маса". Ні, вони так відверто не хотять сказати. Вони колотять, що мовляв, ми проти того тому, що ті пісні співають діти з "більшовицької організації". І редактори петлюрівських газет стараються вполю в своїх безплатних читачів, що Діюча Мандолінова Орхестра вінницького відділу ТУРФДМ не є українською, а більшовицькою. Безплатний митач петлюрівської преси готовий подумати, що більшовизм, це якась нація. І так затуманюючи петлюрівські редактори своїх читачів та виховують їх на злізх невідомих ворогів своєї власної класи й нації.

Чому це не кінцеве. В 32-м числі "Укр. Годосу" з 10. серпня ц. р., написав редактор в своїй передовій статті п. ч. "Політична терпимість" дуже багато про дві канадські політичні партії: ліберальну та консервативну і про її добрі та примірні провідників. Вихваляє "У. Г." систему двопартійності. Навіть накликає українських "будівничих держави", щоб собі брали приклад з Англії. Дуже добра та за це, що дають пенсію старикам. Нема ніякого клопоту. Коли робітники вийдуть на страйк, то нема ніякого клопоту з опозицією. В урядовій, так і опозиційній партії інтереси однакові і ці партії одностайно заявляються за тим, щоб вислати військ та стріляти в страйкуючих робітників.

"У. Г." хоче незалежності української держави лише з двома панськими партіями: консервативними і ліберальними. Коли-б хоч при кінці статті був додано, що було-б добре мати і третю партію, робітничу, хоч таку, як має МекДоналд. А то й такої не потрібно для петлюрівської держави. Лише дві панські партії вродилися на те, щоб правити державою, а ти "сіра маса" під панський чобіт. Там таке місце!

Так читає згадану статтю свідомі читачі.

ключ: "Геть з імперіалістичною війною!" Хай жне солідарність працюючих!

Переведем-же, молоді товариші й товаришки, в Канаді активно тяжку противоенну кампанію від 28. серпня до 8. вересня. Подвоїм наші організаційні ряди новими членами й членками! Змінім нашу класову й організаційну працю. Дбаймо замолоду про те, щоб не бути невідомими капіталу на старість.

I. B.

ПОЛІТИЧНІ ПРОЦЕСИ В БОЛГАРІ

В Болгарії знову почалася хвиля політичних процесів, сфінжованих проти революційних організацій трудящих. У Татар-Пасарджіку зараз відбувається 2 процеси проти 79 обвинувачених. Для 29 з них прокурор вимагає смертних вироків. Перший процес спрямовано проти членів болгарської комуністичної партії.

Кілька місяців тому поліція в повіті Татар-Пасарджіку вчинила масові арешти серед робітників і шкільної молоді, заявляючи, що "викрито місцеву організацію комсомолу". Тоді заарештовано 40 юнаків і віддано до суду, обвинувачуючи їх у тому, що були активними членами повітової підпільної організації комсомолу. Другий процес у Татар-Пасарджіку скеровано проти негалебської болгарської комуністичної партії. 39 арештованих обвинувачують у тому, що вони були членами повітової й окружної організації компартії, або переховували в себе членів партізанських загонів. Акт обвинувачення складено на підставі "зізнань", що їх дістала поліція від обвинувачених за допомогою тортурів і мук.

РЕВОЛЮЦІЙНІ НАСТРОЇ В ІНДІ.

Дотеперішні спроби заснування селянсько-робітничої партії в Індії привели до остаточного об'єднання опозиційних соціаліст. угруповань під назвою "Горжанапський Непослух", себ-то масового "опору проти англійських урядовців й влади. Незадовго індійські революціонери в числі 6,000 душ перейшли на знак протесту вулицями англійської дільниці Нінгпур з голыми мечами, щоб біпротестувати проти заборони вживати Індійським зброю. Цей закон навісним потоптано на очах самих Англіїців.

Знову в країні Малер-Котля прийшло до поважних розривів з приводу англійських розпорядків. Прийшло до вуличної боротьби з англійським військом. Вбито 24 осіб, важко ранених було 155, арештовано більше трох соток тубильців. Побожуючись розривів у самому індійському війську, що його післані в Китай, Англіїці відкинули індійські частини звідтам.

ЗМІЦНЕННЯ НАУКОВОГО ЗВ'ЯЗУ З-ЗАКОРДОНОМ.

Академик Крилов, відряджений Українською Академією Наук у закордонну наукову подорож, прочитав кілька лекцій в різних закордонних університетах. У Парижі він виступив з докладом на зборах паризького математичного товариства й взяв живу участь у роботі семінара відомого французького вченого Гадемара. Тут-же академик Крилов побував на зборах, присвячених справі зміцнення культурного зв'язку французьких учених з Радянським Союзом, організованим генеральним секретарем франко-радянського товариства наукового зв'язку С.Р.С. проф. Мазоном, що нещодавно побував на Україні та радянським посприєм у Франції т. Раковським.

Лекції виступи академіка Крилова зібрали багато слухачів і сприяли зміцненню наукового зв'язку між С.Р.С. та закордоном.

Академіка Крилова запрошено взяти участь у наступному всевітньому математичному конгресі в Болодні, а також прочитати курс лекцій у кількох європейських університетах. Академик Крилов незабаром виїде у другу закордонну наукову подорож.

Відновляйте передплату на "Українські Робітничі Вісті". Не забувайте також про пресовий фонд одинокої української робітничої газети в Канаді!

M. Чилі.